

CO TO SĄ SPECJALNE POTRZEBY EDUKACYJNE?

Uczniowie ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi to ci, którzy:

- mają trudności w realizacji standardów wymagań zawartych w podstawie programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół;
- są szczególnie uzdolnieni i nie mają trudności w realizacji standardów wymagań zawartych w podstawie programowej, jednak aby mogli w pełni rozwijać uzdolnienia, niezbędne jest im wsparcie psychologiczno-pedagogiczne.

Szacuje się, że około 20% uczniów ma specjalne potrzeby edukacyjne. Są one wypadkową możliwości i braków zarówno ucznia, jak i jego otoczenia.

Przyczyny specjalnych potrzeb edukacyjnych uczniów zostały przedstawione w tabeli.

Zaburzenia o podłożu organicznym		Zaburzenia o podłożu psychicznym (psychologicznym)	
Zaburzenia lub dysfunkcje ruchowe	Motoryka mała (artykulatory, umiejętności manipulacyjne, ruchy gałek ocznych itp.)	Upośledzenie umysłowe w stopniu lekkim, umiarkowanym, znacznym, głębokim	
	Motoryka duża (nadmierne bądź niskie napięcie mięśniowe, synkinezyje, stereotypie ruchowe, zaburzenia lub brak koordynacji ruchowej itp.)	Zaburzenie rozwoju psychicznego	Specyficzne zaburzenia rozwoju mowy i języka
Narząd wzroku	Uczniowie słabowidzący i niewidomi		Specyficzne zaburzenia rozwoju umiejętności szkolnych i funkcji motorycznych
Narząd słuchu	Uczniowie słabosłyszący i niesłyszący		Całościowe zaburzenia rozwojowe (autyzm, Zespół Retta, Aspergera, zaburzenia dezintegracyjne, hiperkinetyczne z towarzyszącym upośledzeniem umysłowym i stereotypiami, ADHD)
Zaburzenia ośrodkowego układu	Mózgowe porażenie dziecięce	Zaburzenia zachowania i emocji	Zaburzenia hiperkinetyczne
	Epilepsja		Zaburzenia zachowania
	Afazja dziecięca		Zaburzenia emocjonalne
	Inne schorzenia neurologiczne		Zaburzenia funkcjonowania społecznego
Funkcje poznawcze	Dysleksja rozwojowa		
Choroby przewlekłe			

Słowniczek pojęć

ADHD – zespół nadpobudliwości psychoruchowej z deficytem uwagi; zaburzenie hiperkinetyczne. Przyczyną ADHD jest specyficzny tryb pracy mózgu, który utrudnia dziecku kontrolowanie własnych zachowań i osłabia zdolność skupienia uwagi. Charakterystyczne jest występowanie trzech grup objawów nadruchliwości (nadmiernej aktywności ruchowej), impulsywności (niemożności powstrzymania się przed działaniem), oraz zaburzeń uwagi (trudności w skupieniu się i tendencja do rozpraszania się).

Afazja – upośledzenie lub utrata zdolności mówienia albo rozumienia mowy, spowodowana uszkodzeniem mózgu.

Autyzm – osłabienie lub nawet brak kontaktu z otoczeniem i zamknięcie się we własnym wewnętrznym świecie, będące objawem zaburzeń psychicznych.

Dysleksja – jest zaburzeniem uczenia się opartego na języku pisanym, a więc w szczególności czytania, ale dzieci i nastolatki z dysleksją mogą mieć problemy również z innymi umiejętnościami językowymi, zarówno w zakresie pisma, jak i mowy.

Epilepsja (inaczej padaczka) – choroba objawiająca się m.in. nagłymi atakami drgawek z występowaniem piany na ustach oraz częściową lub całkowitą utratą przytomności.

Motoryka – sprawność fizyczna, ruchowa.

Stereotypia – ciągłe powtarzanie bezcelowych lub rytualnych ruchów, postaw ciała, wypowiedzi występujące u osób niepełnosprawnych intelektualnie, autystycznych, z zaburzeniami ruchowymi lub innymi.

Synkinezja – występowanie dodatkowych, zbędnych ruchów przy wykonywaniu czynności ruchowych.

Zaburzenia hiperkinetyczne – nadmiernie wzmożona aktywność ruchowa mięśni szkieletowych, przyjmująca postać drzeń, ruchów o charakterze trzepotania, kurczów mięśniowych itp.

Zespół Aspergera – zaburzenie rozwoju o charakterze autystycznym, obejmuje przede wszystkim upośledzenie umiejętności społecznych, trudności w akceptowaniu zmian, ograniczoną elastyczność myślenia przy braku upośledzenia umysłowego oraz szczególnie pochłaniające, obsesyjne zainteresowania, natomiast rozwój mowy oraz rozwój poznawczy przebiega bardziej prawidłowo w porównaniu do autyzmu dziecięcego

Zespół Retta – neurologiczne zaburzenie rozwoju, uwarunkowane genetycznie o charakterze autystycznym, prowadzące do znacznej i głębokiej niepełnosprawności ruchowej oraz znacząco ograniczające możliwość komunikacji z otoczeniem. Charakterystyczna dla Zespołu Retta są trudności z poruszaniem się, połączone ze specyficznymi ruchami stereotypowymi w obrębie kończyn górnych.

Uczniowie z SPE wymagają:

- opieki nauczycieli-specjalistów;
- specjalnego, zindywidualizowanego pod względem tempa i wymagań programu oraz odpowiednio dobranych metod nauczania, które zostaną określone w **indywidualnym programie edukacyjno-terapeutycznym** lub w **planie działań wspierających**,
- specjalnych form sprawdzania poziomu wiedzy i umiejętności, zarówno podczas oceniania wewnętrznego, jak i zewnętrznego;
- odpowiednich warunków lokalowo-bytowych.

Podstawą dostosowania wymagań edukacyjnych do indywidualnych potrzeb ucznia jest **opinia publicznej poradni psychologoczo-pedagogicznej**.

Dostosowanie wymagań edukacyjnych powinno dotyczyć **zasad, metod, form i środków dydaktycznych**, a nie treści kształcenia.

Dostosowanie wymagań edukacyjnych nie jest tzw. minimum programowym ani tym bardziej obniżaniem wymagań edukacyjnych.

Dostosowanie wymagań edukacyjnych opracowują i wprowadzają w procesie edukacyjnym **wszyscy nauczyciele uczący danego ucznia**.